

Iskajo vsak dan razen nedelje in praznikov.
Izšel dnevno razen nedelje in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori: 2637 R. Lawndale av.
Office of publication: 2637 So. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4625.

LETO—YEAR XV.

Črna lista: 25 centi, belih: 35 centi.

Registered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 17. avgusta (Aug. 17) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 192.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

LAZI RAZGALJENE IN POSTAVLJENE V PRAVI KOTIČEK.

IMELE SO NARAVNO NAHUP. SKATI AMERIŠKO LJUDSTVO PROTI STAVKOJČIM ŽELEZNIČARJEM.

Nekateri lokomotive se nahajajo v izredno slabem stanju.

Chicago, Ill. — Ravnatelj železniških družb so pričeli pričevati jokave novice, kako so železničarji na zapadu zapustili vlake sredi puščav in na pekočem soncu. Izšlo so novice, ki so pripovedovale, da bodo deteta pomrla in da potniki postanejo žrtve puščave, ker so prometni uslužbeni na Santa Fe železnici odklonili opravljati službo, ker so je nahajala železniška oprema v takem stanju, da je bilo življenje vlakopremnega osebja in potnikov v nevarnosti. Te novice so se izkazale, da so lažnjive, kajti vlakopremno osebje ni zapustilo vlakov sredi puščav, ampak mušilo se je, da so vlaki dospeli do glavnih postaj, na kar je izjavilo, da s tako poškodovano opremo ne opravlja službe.

Iz tega sledi, da so vprav železniške družbe zakrivilje, ako so potniki trpeli zaradi vročine, ker so vladi zaradi slabe opreme imeli zamuho.

I. F. McGrath, podpredsednik železniškega departamenta v Ameriški delavski federaciji, je prišel na steno, da so poročila železniških ravnateljev glede vporabnosti opreme neresnična. Ravnateljstva so izdala taka poročila, da se ustvarijo predodski proti prometnim uslužbenem, ki se branijo spremljati vlake, katerih oprema je poškodovana.

McGrath pravi, ako železniški ravnateljji verjamejo, da je to res, kar pripovedujejo, tedaj je vsaki dan na stotine življenj potujočega občinstva v nevarnosti, razvažalci bodo pa imeli velike izgube na blagu.

Železniške družbe hočejo natveziti ljudstvu, da so vse lokomotive, izvzemši petnajst, v dobrem stanju. Vprav odredbe, ki so jih izdale železniške družbe glede prevažanja blaga, dokazujejo, da so izjave ravnateljev neresnične. Tako govore tudi poročila meddržavne železniške komisije. McGrath prejema vsaki dan tudi poročila od lokalnih železniških organizacij, v kakšnem stanju so nahaja železniška oprema.

Treba se je spominjati dejstva, da poročila železniških ravnateljev podaja slike le o prvih dveh tednih stavke in že po tem poročilo so se pokvarjene lokomotive pomnožile za tisoč tri sto. Vsak nadaljnji teden pa pomeni, da so številni pokvarjenih lokomotiv množili.

Zadnje poročilo, ki ga je McGrath prejel o položaju na Chicago & Northwestern, pripoveduje, da se je število polomljenih lokomotiv, ki so končale v službi, pomnožilo za osem lokomotiv. Neka lokomotiva se je nahajala v takem stanju, da je strojevodja direktno odklonil jo vzeti iz kurilnice. Neka druga lokomotiva se je nahajala v tako dobrem stanju, da so strojevodji naročili, da ne sme napraviti več kot trideset milj v uri. Par tucatov lokomotiv se nahaja v takem stanju, da bi jih postavili zunaj službe, ako bi se pregledovanje vršilo normalno. Železniške družbe bi bile pa kaznovane, ako bi jih odredile v službo.

McGrath meni, ker je odpovedalo normalno pregledovanje lokomotiv, ne preostane drugega za varnost človeškega življenja, kot da se prometni uslužbeni branijo s takimi lokomotivami opravljati službo.

Pristaši Ghandija so prosti.

Kalkuta. — C. A. Das, predsednik indijskega narodnega kongresa, ki je bil obsojen na šest mesecev ječe v februarju, je oproščen z več drugimi Ghandijevimi pristai. Dasa so aretirali v decembru lani, ko je bil obtožen, da je vodja nepostavne organizacije.

ILLINOJSKO LJUDSTVO JE SITO PROHIBICIJE.

PRI JESENSKIH VOLITVAH SE VPRAŠANJE PROHIBICIJE PREDLOŽI LJUDSTVU NA GLASOVANJE.

Glasovanje bo pokazalo, kako ljudstvo sodi o prohibicijski blaznosti.

Chicago, Ill. — Pri vsakem vprašanju se pojavita dve ekstremni struji, ki je javno. Tako je tudi s prohibicijo. Imamo ljudi, ki trdijo, da človek izvrši velik greh, ako okusi opojno pijačo, da je nemoralen in si spodrta svoje zdravje, ako tudi zmerno uživa opojne pijače kot pivo ali vino. So pa tudi ljudje, ki se ne počutijo dobro, ako niso najmanj vsaki dan pijani, ali da se parkrat v tednu navlijejo toliko opojnih pijač, da po tem ne vedo, kaj delajo. Tretja struja in ta je najmočnejša, je za zmerno uživanje opojnih pijač in da se ljudstvo poudči, da je čezmerno uživanje opojnih pijač ne le zdravlju škodljivo, ampak je tudi grdo, ker pijan človek ne ve, kaj dela.

Ta tretja struja se je potrudila, da se je nabralo več kot pol milijona podpisov, da se ljudstvo v Illinoisu predloži na glasovanje, ako je za modifikacijo Volsteadovega prohibicijskega zakona. To ljudstvo, ki zahteva splošno glasovanje, je proti otvoritvi gostiln, ampak želi, da se dovoli izdelavati lahko vino in pivo. V tem smislu bodo sestavljena tudi vprašanja, o katerih bo ljudstvo glasovalo.

V jeseni bo imelo ljudstvo torej prvokrat priliko, da na legalen način izrazi svoje mnenje o prohibiciji. Sodi se že zdaj, da bo večina oddala proti Volsteadovemu zakonu. Prohibicionisti so zaradi tega v strahu, akoravno glasovanje še ne bo spremenilo Volsteadovega zakona, ker ga mora spremiti kongres, ampak boje se, da bodo prohibicijske zvišaje odkrite, ki so govorile, da je prohibicija prišla po želji ljudske večine.

Prohibicionisti se bodo najbrž zatekli na sodišče, da preprečijo splošno glasovanje o tem vprašanju.

SLIČICA IZ DANAŠNJE DRUŽBE.

New York, N. Y. — Morton B. Sultzer se je obrnil na višje sodišče, da mu dovoli prodati mavzolej, v katerem so pokopani njegovi starši, da dobi potrebni denar za svojo obrambo, ker je obtožen veletatvine. Mavzolej je stal osem in osemdeset tisoč dolarjev. To znači, da so bili Sultzerjevi starši izredno bogati, kajti siromaki ne potrebujejo tako ogromnih vsot za svoj grob. Sin mora biti brez centa in zdaj skuša prodati grob svojih staršev.

Taka je kapitalistična družba!

POKVARJENA ŽELEZNIŠKA OPREMA JE POVZROČILA NEZGODO.

Worcester, Mass. — Pokvarjen mehanizem zračne zavore je odgovoren za nezgodo, pri kateri je bil kurjač ubit, strojevodja pa mogoče smrtno ranjen, tucat pasirjev pa poškodovanih. To so dognali stavkujoči mehaniki, ki so takoj po nesreči preiskali vzroke za nesrečo. Velebiziško časopisje ne poroča tega dejstva, ampak se drži poročila železniškega ravnateljstva, po katerem so otroci navallili kamenje na železniško progo, ki je povzročilo nezgodo.

DELAVKE NA SADRNIH VRTOVIH SO ZASTAVKALE.

Hayward, Cal. — V tujaknjem mestu se je pojavilo majhno razburjenje, ko je zastavkalo 350 delavk pri obriranju breskev. Nekdo se je tako razburil, da je alarmiral policije, dastravno ni bilo najmanjših izgredov. Delavke so zastavkale, ker so jim pri zaboji hoteli utrgati štiri cente. Dozda so prejemale po osemnajst centov od zabojne, ponudili so jim pa samo štirinajst centov.

ČUDNE VESTI O IZRAVNAVNI ŽELEZNIČARSKA STAVKE.

KAKŠNE KORAKE PRAVE PRAV PODVEZANE ADMINISTRACIJA?

Aplikacije pokazujejo, da so stavkoki nastopili le začasno.

Chicago, Ill. — Poročila iz Washingtona govore, da so v glavnem stavkovnem stanju sprejeli vest s različnim čustvom, ki pripoveduje, da je železniška administracija Združenih držav prejela nalogo, da razširi svoje ogrodje.

Nekateri menijo, da predsednik Harding previdno dela korake, da odtegne železnice privatni kontroli, drugi pa, da vlada mogoče napravi poizkus, da podrobno naredno organizacijo železničarjev in povzroči, da bo delokrog železničarskih organizacij le pokrajinski. Predsedniki železničarskih organizacij so ostali v Washingtonu, ker postoji možnost, da bodo pozvani pred kongresne odseke.

Velike železniške družbe se marajo vpsoliti stavkokazev trajno in se bojevati sanje, da si pribore starostne pravice. To potrdijo aplikacije za delo, katere so bile stavkokazem predložene, da jih podpisajo, predno jih na pr. Illinois Central železnica sprejme v delo. Na nekem mestu stoji tiskano:

"Kompanija ima pravico vsak čas mene odsloviti s naznanitvijo odslovitve. Kadar prejmem tako obvestilo, prenehata moja služba in mezda."

Na nekem drugem mestu se glas, kar dokazuje, da so bile te aplikacije pripravljene za stavkokaze:

"Pojdem v vsaki kraj, v katerem me pošlje kompanija. Pravel bom mesto vsakega uslužbenca, ki je na stavki, ali osebe, ki je prenehala delati."

Poročila, ki prihajajo iz juga v Chicago, dokazujejo, da so železniški delavci navdahnili prometne uslužbence s nepremagljivim duhom. Lokalna organizacija železniških pisarjev v Rspcu je sklenila, da vsak član prispeva od svoje mesečne mezde vsaki mesec enodnevni zaslužek v podporo železniškim delavcem v Portlandu, Ore.

V Rosevillu je bila podana javna izjava, katero je podpisalo 37 biznismenov. V izjavi je povedano da ljudstvo ne ceni visoko stavkokazev in kompanijskih strašnikov, kajti pravi mošje, ne opravljajo nikdar takega dela.

Iz Lufkina, Tex., poročajo, da simpatizirajo s stavkarji. Nekateri meščani so prišli v dvorano, v kateri zbirajo stavkarji in so jim ponudili denarno pomoč. Povedali so jim, ako banka ne bo hotela več posoditi denarja, tedaj jim ga posodijo meščani. V neki lekarni so odklonili stavkovni listek in takoj prvi dan so prodali za petdeset odstotkov manj. Neka banka je tudi odklonila stavkovni listek in posledica je bila, da je bilo v enem tednu dvignjenih vlog za \$135,000. Neki kompanijski stražnik je skušal dobiti obed v restavraciji. Zastonj je hodil od restavracije do restavracije. Celotno zamorski restavraciji mu niso dali obeda. Tudi obrtiti se ne more v brivnici, ker ga nočejo briviti briti.

ASTRONOMSKA EKSPEDIICIJA JE ODPOTOVALA NA JAVO.

Berlin, Nemčija. — Nemško-holandaska astronomska ekspedicija je odpotovala na otok Javo, da bo tam opazovala solnični mrk dne 20. decembra. Mrk bo popoln. Ekspedicija bo preiskovala Einsteinovo teorijo s opazovanji. Ako je njegova teorija pravilna, tedaj se bodo videli šarki gotovih zvezd, da jih je sonce obrnilo v drugo smer. Mrk bo trajal le šest minut. Vsaka fotografska slika, ki se napravi s teleskopom bo potrebovala poldrugo minute.

VREME.

V Chicagu in okolici tople vreme, vetrovi večinoma jugozapadni. Solnični vzhod 5:59 a. m., solnični zahod 7:49 p. m.

ALI SE STAVKA RUDARJEV BLIŽA H KONCU?

ZNAMENJA GOVORE, DA SE JE DOSEGEL SPORAZUM.

Sporazum je le začasna značaja.

Cleveland, O. — Znamenja so tukaj, da se stavka rudarjev bližja svojemu koncu in da se doseže začasni sporazum, ki je veljaven za vso industrijo do prihodnjega prvega aprila in na podlagi katerega se aklenjo pogodbe za vso države, tudi Illinois in Indiana, akoravno premogovniški podjetniki v teh obeh državah najbolj glasno kriše, da hočejo imeti separatno pogodbo.

Frank Farrington, predsednik dvanaestega distrikta rudarske organizacije v Illinoisu, je sklical sejo za Illinois v petek in v Chicagu. Toda do dal je, da bo premogovniškim podjetnikom v Illinoisu predložene vprašanje, da podpisajo pogodbo na podlagi zaključkov, izvršenih v Clevelandu. Ta izjava pove jasno kot beli dan, da separatnih pogodb ne bo.

John Lewis, predsednik rudarske organizacije, je bil proti vsaki arbitraži.

Glavni točki, na podlagi katerih se je dosegel sporazum, so:

1. Stara mezda in delavne razmere ostanejo v veljavi do eden in tridesetega marca.
2. Ustvari se mašinerija, da se stavke v bodočnosti prepreči. Za najboljši konstruktivni zaključek se smatra odprava "staraga štiridržavnega sporazuma", ki ga nadomesti narodni načrt.

To je podlaga sporazuma, poleg pa imajo posamezni distrikti pravico, da napravijo s podjetniki še posebej sporazuma s posameznimi podjetniki ali podjetniškimi skupinami, ki pa ne smejo spremiti glavnega sporazuma.

Nekateri sodijo, da se vrne na delo okoli petdeset tisoč rudarjev še ta teden, konec tedna za 150,000, prihodnji ponedeljek pa 250,000. Ostali rudarji bodo pa pričeli delati konec prihodnjega tedna, kajti produkcija premoga je zdaj odvisna tudi od stavke železničarjev.

Obe stranki priznata sporazum kot znago za rudarsko organizacijo U. M. W. of A.

Vsa produkcija mehkega premoga se reorganizira.

1. Narodna konferenca zastopnikov te industrije se prične 2. oktobra v Clevelandu, ki nadomesti staro "štiridržavno konferenco".
2. Ta konferenca izvoli odbor, ki ima izdelati mezdno lestvico do prihodnjega prvega aprila. Poročilo se izroči skupni konferenci, ki prične 3. januarja prihodnjega leta.

3. Konferenca v oktobru izvoli tudi komitej za preiskavo faktov v industriji, katere predloži s svojimi priporočili konferenci v januarju.

4. Da se lojke doseže sporazum v odbori, naj odbor za preiskavo uvažuje faktorje kot življenjska mezda, obvezna pogodbeno dolžnost, sposobnost v obratu od strani ravnateljstva in delavcev in ustanova za hitro reševanje sporov.
5. Konferenco dne tretjega januarja tvorijo delegatje rudarjev in podjetnikov iz vseh pokrajin, v katerih se proizvaja premog. Po predloženem poročilu grede delegata na delo; da se izdela nova pogodba, ki stopi v veljavo z dnem prvega aprila prihodnjega leta. Z delom se mora pričeti najkasneje osmega januarja.

Lewis, predsednik rudarske organizacije, je prepričan, da bo prinbrana vsaka organizacija premogovniških podjetnikov podpisati v dveh tednih pogodbo, ako bodo podjetniki, pripadajoči k organizaciji, hoteli producirati premog.

IRSKI UPORNIKI SO IZPRAZNILI TRI MESTA.

Cork, Irka. — Uporniki so izpraznili mesta Dungarvan, Cappoquin in Lisnore. V Fermoyju so pa uničili vojašnice.

NEOMAJNI SO TEKSTILNI DELAVCI V STAVKI.

VRSTE STAVKARJEV SO VEČ KO OSEMDESET ODSOTOKOV "SOLIDNE."

Stavka traja že trideseti teden.

New York, N. Y. — Občudovanja vredna je solidarnost stavkujočih tekstilnih delavcev. Stavka traja že trideseti teden, a vrste stavkarjev v Rhode Islandu so v dolini Pawtucket osemdeset odstotkov solidne. Tako poroča Russel Palmer, tajnik organizacije tekstilnih delavcev Amalgamated Textile Workers of America.

Tekstilni delavci so zastavkali, ker so jim hoteli utrgati mezdo za dvajset odstotkov, poleg pa podaljšati delavnika na štiri in petdeset ur dela v tednu.

Tekstilni baroni delajo po svoje propagando, ki ima namen sloniti solidarnost tekstilnih delavcev in jih omalodušiti, da se podajo. V velikih dnevnih poročilih, da se stavkarji v vedno večjem številu vračajo v tovarne.

Palmer pravi, da je organizacija jasna, da se je vrnilo pištih dvajset odstotkov na delo, a to so predelavci in stari delavci nad petdeset let, katere delavci imenujejo "penzioniste".

V dolini Pawtucketu niso dozda še prišli s izdelovanjem kotelne in delavce prav nič ne mika, da se vrnejo na delo in se prehranjujejo samo s kruhom in fižolom. Delavci pravijo, da tako hrano dobe tudi dokler so na stavki, zategadej je bolje, da stavkajo, kot da se vrnejo v tovarne in garajo po štiri in petdeset ur na teden za borih štirinajst dolarjev.

Zavarovalni in njih podpreniki so se postužili vsakovrstnih sredstev, da uklonijo delavce. Milbarske kompanije odpravljajo civilne pravice, sodnjake prepovedi odpravljajo vsakovrstne stavkovne straže okoli tovarn in skosti tri mesece se vrši obrokovalna kampanja proti organizatorjem in delavkam, ki hodijo pobirat v bližnja mesta po okolici prostovoljne prispevke za stavkarje. Kompanije so dale okoli šestdeset delavskih družin postaviti iz kompanijskih hiš na cesto. Okoli pet in dvajset družin pa postavijo na cesto mogoče še v štirinajst dneh.

Palmer pravi: "Kljub temu bo mo zmagali, ako bodo še nadalje prijatelji delavstva podpirali stavkujoče tekstilne delavce s številom in jim dali prenočišča."

STROJEVODJA OBSTRELJEN.

Prometni uslužbeni so prenehali s delom.

Ilmo, Mo. — Strojevodja John Turner je bil obstreljen na levi nogi od obojestranskih stražnikov, ko je imel potegniti vlak s postaje. Posledica tega je bila, da je prenehalo s delom sto petdeset prometnih uslužbenecv, ki zahtevajo, da se takoj odpravijo obojestransko, ker je življenje prometnih uslužbenecv v nevarnosti.

SEDEM IMPORTIRANIH KITAJSKIH KULIJEV SO ARETIRALI.

New York, N. Y. — Sedem kitajskih kulijev, ki so jih vtihotapili v deželo, da delajo poseeni v industriji, so aretirali. Po izjavi občinskega svetovaleca Peter J. McGuinnessa so importirali in vtihotapili okoli tri sto kitajskih kulijev, da delajo v gotovih tovarnah v Greenpointu in na Long Islandu. Občinski svetovalec je izjavil, da bo nadaljeval s preiskavo, dokler ne dobe vseh kulijev in jih deportirajo.

"Beli človek ne bo imel več priložnosti, da dobi delo, ako nadaljujejo z uvažanjem teh kulijev. Zvezni delavski departament tudi vodi preiskavo zaradi obtožbe, da je na tisoče kitajskih kulijev v New Yorku, ki niso imeli pravice se izkreati. Nekateri so prišli sem kot mornarji, pa so zapustili ladje in ostali na suhem. Druge so sopot vtihotapili na drug način.

CESTNOŽELEZNIŠKA DRUŽBA JE OSTALA NA CEDILU.

OMNIBUSI ZOPET VOZJO, NAPOLNjeni s PASAŽIRJI.

Buffalo, N. Y. — Dva meseca so cestnoželezniški uslužbeni je na stavki in International Railway kompanija je menda napravila obljubo, da slomi stavko za vsako ceno. Meščani v Buffalu so pa pokazali na tako izrazovit način, da simpatizirajo s stavkujočimi cestnoželezniškimi uslužbeni, da bi te simpatije lahko razumeli tudi ravnatelj cestnoželezniške družbe, ako niso udarjeni s duševno slepoto, ali če si ne domišljajo, da imajo pravico ljudstvu diktirati, kakšnih vozil naj se poslužuje v mestu.

Kmalu, ko je izbruhnila stavka, so pričeli prevažati ljudstvo s motornimi omnibusi. Ko je družba to opazila, je hitro importirala najbolj drzne stavkokačke značaje in je prišla pod policijsko zaščito obratovati vozove. Policiji je pomagala še državna policija.

Občinstvo pa ni maralo takega spremstva na vozovih cestnoželezniške družbe in poslužilo se je omnibusi. Omnibusi so bili skrajno natlačeni, cestnoželezniški vozovi pa prazni.

To je silno ujezilo cestnoželezniške ravnateljje in naročili so svojim advokatom, naj podvzamejo nekaj, če ne, pojde vae k vragu. Odvetniki so vložili peticoje za sodnijsko prepoved in sodišče je res prepovedalo, da ne smejo voziti omnibusi, ako nimajo vozniki posebnega dovoljenja. V ravnateljstvu je zavladalo veliko veselje, ki je pa bilo kratko.

Vozniki so izjavili, da bodo prevažali potnike, ne da jim kaj računajo, sprejemali bodo pa proste darove.

Omnibusi so se zopet prikazali na ulicah in občinstvo jih je napolnilo, ki se je moralo preje proti svoji volji voziti v vozovih cestne železnice.

Tuley, predsednik cestnoželezniške družbe, je sam priznal, da vozovi na južni in vzhodni strani državo prazni po progah cestne železnice, omnibusi so pa pataščeni s potniki.

"Ne vem, kaj naj počnemo," je vsliknil žalostno napram nekamu časnikiškemu poročevalcu. "Za njimi pojdemo, zalezovali jih bomo, dokler jih ne spravimo s cest."

Lastniki omnibusi so se pa tudi organizirali in odločili so se, da se postavijo v bran proti nakanam cestnoželezniške družbe. To je lepa slika, kam vodi trmoglavost podjetnikov.

DELAVSKA BOLA NA JAPONSKEM.

Tokijo, Japonska. — Učenci, ki so posetili delavsko šolo, katero je ustanovil Bunji Suzuki, so dokončali svoje prvo učno leto. Šola je obiskalo 47 delavcev v starosti od 15 do 58 let. Po pokličenju rudarji, rokodelci, mlekarji, farmarji in delavci, ki si služijo svoj vsakdanji kruh s riško.

POLICIJA PRISPEVA V POMOČ STAVKARJEM.

Lawrence, Mass. — V glavnem stanju policije naznanjajo, da so člani mestne policije izjavili, da bodo prostovoljno dajali prispevke v podporo tekstilnim stavkarjem. Ta pojav je izredno značilen, ako se spomnimo na zgodovino policije in obnašanje ob času delavskih stavk. Well, žali se spreminjajo...

LA \$100,000,000 ZGANJA.

New York, N. Y. — Pri svojem povratku iz Washingtona je prohibicijski komisar Ralph A. Day objavil, da so je bilo na konferenci glede kontrole žranja sklenjeno, da bo zbrano iz raznih skladšč po Manhattanu vse žganje, ki ga sodi v vrednosti 100,000,000 dolarjev. Spravili ga bodo v skupno veliko skladščo za opojne pijače, da bo mogoče držati nad njem točnejšo kontrolo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za izposajanje \$5.00.

Naslov na roko, kar ima stik s listom: "PROSVETA"

2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljepu n. pr. (Julija 31-22 poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam ne utavi list.

PLES OKOLI ZLATEGA MALIKA.

Kdor je siromak, nima denarja. Kdor nima denarja, nima vglada v današnji kapitalistični družbi, pa magari če je najpoštenjši in najvrljejši človek.

O tem se lahko prepričamo vsaki dan. Vzeti nam je treba v roki prvi časnik, ki zagovarja privatne velebizniške interese, in prepričamo se takoj, da nekaj šteje le milijonarji in milijarderji in njih parasitični potomci.

Matilda je na pr. hči milijonarja in tovarnarja, v katerih tovarnah se izdelujejo poljski stroji. Dekle je stara komaj sedemnajst let. Nahaja se torej v letih, v katerih navaden človek potrebuje po uveljavljenih nazorih v človeški družbi še veliko poduka, ako ni zagledal luč tega sveta v milijonarjevi ali pa kraljevi palači. Ta Matilda še ni storila prav nič koristnega za človeštvo, kljub temu pa najdemo o nji skoraj vsak dan vesti v velebizniškem časopisu, kakor da je ta Matilda izredno talentirano dekle, ki je doprinesla izredne čine v korist človeške družbe. Matilda je odpotovala v Evropo, najbrž se je dojočasila v Združenih državah in je šla tje pogledat, kaj dela njen stari ženin. Ves čas na njenem potovanju so jo spremljali časnikarji in fotografirali od vseh strani in pripovedovali, kaj dela na potovanju. Končno je Matilda dospela v Pariz. Vesti pa še niso prenehale izhajati o nji, ki govore, kaj Matilda počne. Končno je izšla vest z napisom, da Matilda ne more odpotovati iz Pariza, kjer so njeni živci utrujeni.

S kom je pa utrudila svoje živce? Mogoče s trdim delom? Kajpaše! Hčere milijonarjev ne delajo, kot ne garajo kraljeve hčere. Ali Matilda je vseeno trudna, da ne more odpotovati iz Pariza. Kaj se je pa zgodilo? Da, to je ravno — kaj? Štirj in dvajset ur mora počivati, ji je rekel njen zdravnik, po tem pa lahko potuje v Švico!

In tako se vrstijo te vesti o Matildi kot "Povest o jarki in steklem polžu". In zakaj? Njen oče je milijonar, njen stari oče pa milijarder! Ako bi bila Matilda hči navadnega pridnega delavca, ki je več koristil človeški družbi s svojim delom kot vsa Matildina družina z njenim sorodstvom, bi noben šmokavzar ne zapisal vrstice o nji in njenem potovanju.

Na tisoče revnih Matild se je izselilo že iz Evrope v Ameriko, a nobene še niso spremljali časnikarji na njenem potovanju in poročali, kako diha, kako se počuti, zakaj ne nadaljuje potovanja itd.

Pametnemu človeku se kar gabi, ko čita take izbruhe pasje ponižnosti pred zlatim malikom, ki prihajajo izpod peresa ali pa iz pisalnega stroja šmokavzarja.

Šmokavzarjem se seveda izplača tako poveljavanje trotov v človeški družbi. Ako bi se ne izplačalo, bi šmokavzarji ne delali poklonov in se hlinili. Ampak denar — zlati malik — je činitelj, ki vpliva na šmokavzarje, da smatrajo 17-letnega nezrelega dekleta za vir vseh močrosti in te svoje miali vsiljujejo drugim ljudem za golo resnico.

V Evropi so se šmokavzarji klanjali pred princeznjami in kraljevskimi hčerami. Najbolj zabito kraljevo hčer so proglašali za najbolj pametno stvarco na svetu. V Ameriki nimamo kronanih kraljev, ampak imamo le oljne, železniške, premogovniške, žitne in druge take podobne kralje in magnate. Ameriški šmokavzar ima pa v priklanjanju in delanju poklonov ravno tako izvežban hrbet, kot njegov evropski tovariš. Kraljevskih princezinj nimamo v Ameriki, imamo pa dolarske kraljčine.

In tako najde ameriški šmokavzar priliko, da pokaže svojo izurjenost v krivenju hrbta. Ako nepristransko sodimo o izurjenosti ameriškega šmokavzarja v krivenju hrbta, moramo odprto priznati, da je prekosil svojega evropskega tovariša v tej "umetnosti". Ameriški šmokavzar ni le prekosil svojega evropskega tovariša v krivenju hrbta, ampak dokazal je, da je bolj lojalen denarni mošnji, kot njegovi evropski tovariši kraljem in cesarjem. Z drugimi besedami povedano, pomeni, da evropski šmokavzar ne more tekmoovati z ameriškim šmokavzarjem v "vrlinah", ki so bile v starem Bizancu v navadi, ko se je Bizanz bližal svojemu razpadu

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Kenosha, Wis. — Čital sem dopis v Prosveti št. 181, po katerem lahko sodim, da me dopisnik ni razumel ali pa moje kritike ni hotel razumeti. Prinesel je na dan staro stvar, kar sploh nima nikakega stika s sedanostjo in s čem takim sploh sedaj ne more kritizirati. On ne more pojmiti, zakaj sem se oglašil, zato pa mu odgovorjam, da zato, ker smatram, da ni za vse enaka pravica. Kar sem pisal, je resnica in to podprem tudi z dokazi; če bi ne bilo res, bi se nikdar ne bil oglašil. Podtikanje seveda ni umestno, bilo je samo enkrat v modi in še takrat nepotrebno. Razlika med obema je samo ta, da sem jaz pisal sam in nisem rabil kakoga pol dučata svetovalec. Sploh nisem toliko bolan, da bi hodil za druge po koštanju v Jerjavico, za takega, ki je bil najbolj prizadet, da bi se oglašal.

Alli dopisnik ni čital, da sem se oprostil pred članstvom in igralci ter pisal, da oni vedo, kdo da so? Če tega ni čital in razumel, naj bi bil prišel prej k meni, da bi mi razložil. Povedal sem odkrito, da nisem ne proti onemu, sem pa proti klerikalnim mešetarjem, h katerim bi lahko sodil, da spada tudi dopisnik, ko je dal tak dopis. Vsakdo je uvidel, da je resnica in nisem napadal niti onega; pisal sem resnico, kar pa seveda boli.

Sei sem na sejo in bil jako presenečen, ker upal sem, da bo dvorana nabito polna, bilo pa je navzočih od 80 samo 20 članov. Navsezadnje so je predsednik pritožili, da jih je bilo šele 12. Prej sem mislil, da je sedaj drugačna sloja, ali motil sem se. Prej nisem sahajal na sejo, zato se mi zdi toliko bolj čudno. Dokler sem jaz hodil na sejo, jih je prišla polovica. Vedno je bil prepričan, da je bila velika udeležba. Kaj je temu krivda, jaz lahko odgovorim. Delajte pravilno in ne pustite, da bi samo eni vladali in govorili, pa bo udeležba večja.

Žalostno je, da je ravno pri Slovenceh ona napaka, da si ne upajo povedati v obraz, kar jih teži na srou. In vedno so to ravno ljudje, ki pravijo, da so odkriti srčni. Če bi se tako ravnali, tedaj bi bil gotovo pri nas napredok, samo bi vri tem morali gledati, da bi ne imeli besedo vedno le oni, ki niso nikdar normalni.

Dopisnik piše o mojem triletnem uračevanju, da se je tedaj število članov krčilo. Kako pa to, tedaj je število društva 79 članov, koliko članov je pa sedaj? Samo knjigo je treba pregledati. V treh letih sem jih pridobil več, kot dopisnik izven urada celo svoje življenje. Meni ni nikdar povedal v obraz, da se prepira lahko drugje in ne pri društvu, tako mislim, da tudi komu drugemu ni. Brat Cankar sam je rekel, da ne delajte separatno pri društvu, kar ni lepo. Vsakomur ne gre to v glavo, da bi se držal njegovih navodil, jaz sem se jih držal in se podal na njegovo priporočanje. In še danes rečem, če bi se bili vsi držali besed brata Cankarja, bi se z društvom vozili po uglajenih cestih. Žal, poleg vse naprednosti še vedno toliko po starem kopitu. Kandidate imam za pristop k društvu, pa pravijo, da prej ne pristopijo, dokler ne bodo videli, da je pri društvu enaka pravica za vse; če želi dopisnik, mu jih tudi lahko povem. Kakorhitre bodo videli, da je pri društvu vsakdo enako upoštevan, bodo pristopili.

Socijalistični klub pri nas je imel blagajno močno za 35 dolarjev, članov pa šest. Bilo je to za časa vojne, ko ni bilo izključeno, da nam premoženja ne zaplenijo. Radi denarja sem torej predlagal, da privedemo privatno veselico, za kar nisem bil sam, temveč vseh šest. Dopisnik je bil tedaj jakjučen zaradi neplačila pred enim letom in tako tudi njegov tovariš. Naj torej pri tem ne govori, ali je bilo plemenito ali ne. Če je hotel govoriti o naprednosti pri tem pa ne fakično podpirati kluba, pri katerem si član, to v resnici še ni nikak napredok.

Takoj ko je izšel moj dopis, se je oglašil pri meni nekdo prizadetih in kritiziral čez mojo soprogo, zakaj je pustila, da sem dal kaj takega v javnost. Meni je rekel, da odpusti. Nisem toliko pobožen, da bi veroval v odpustanje grehov in tega tudi ne potrebujem, ker se smatram, da sem storil greh. Zakaj bi jaz imel vzrok jeziti se, če pa sem sam povedal, da sem odklonil ponudbo glede igranja.

Da nismo pri nas napredni z društvom, to se lahko razvidi že iz dopisov, ki prihajajo od tod in resnica je, da delajo društvu skrb taki člani, ki se jih mora loviti za ascesim in so vedno suspendirani. Po pravilih je dober član oni, ki redno plača svoj prispevek in ni nikdar kaznovan. Tak ima tudi pravico do kritiziranja in pove resnico. Da dopisnik ni na pravem potu, znaši to, da bi meni rad prepovedal, kar mi dovoljuje pravila. Smešno je tudi to, da se je dopisnik na sednji seji prizadeval, da bi ne prinašal več starih reči v javnost, sam pa se je prvi v tem pregrešil. O naprednosti pri nas ne bo toliko časa govora, dokler bo dopisnik kot trpin zagovarjal bogatino. Članstvo pa naj sodi po svojem mišljenju. — Josef Prosterl.

Trinidad, Colo. — Ker nisem še dolgo časa videl dopisa iz naše naselbine, hočem malo opisati razmere v južnem Coloradu. Kolikor nas je na stavki, smo solidarni, ali kaj nam pomaga, če pa je 60 odstotkov najetežev, kateri so večinoma taki, ki imajo precejšnje vrzote denarja.

Nekateri, ki so imeli po dva ali tri pračice, so se na to izgovarjali, da se ne morejo seliti in drugi, da so že stari ter bi po končani stavki ne mogli dobiti dela, če bi ga zdaj pustili. So najeteži, ki se izgovarjajo na kokošice in kravice, da radi njih ne morejo prenehati s delom, ker če bi prenehali, bi se morali seliti, živine pa da seboj ne morejo vzeti. Nekdo ima došt klobas, torej po njegovem mnenju lahko stavkocasi, ko bo klobase pojedel, pa bo šel v staro domovino ustanoviti banko, kjer ga ne bo nihče "hadral" da je med stavko delal. Več sto oravov posvetva ima nekdo, zato pa pravi, da mora še iti stavkocasi, da bo kaj zaslužil in si prikupil še več zemlje. Nekomu je baje žena rekla, da ne sme na stavko. Če bo pustil delo, da bo ona šla od njega, zato pa ne mara stavkati. Drugemu je sopot prišel dober izgovor, da soproga nosi njegovev hlače in pravi, da se je boljše držati Rockefellerjevih hlač kakor pa unije. "Vozrna" delavec in Morleyja in Delague prosita boga, da bi še ne zaključil stavke, ker potem bi delala samo po dva ali tri dni na teden, dočim sedaj lahko delata neprestano. V Morleyju garajo samo kulturni stavkocasi, zato je tam tudi ta opravičba debra in velja posebno za dobro onsmu, ki ima še celo samokolnico bankovcev. Nekdo se je izgovoril, da ne mara stavkati, ker ne vidi nobenega poštenega delavca na stavki, kot je to pisal nekemu rojaku. On pravi, da so lenuhi tisti, ki nočejo delati, čeprav se pri tem moti, ker kolikor ga jaz poznam, bi se ravno on lahko pristeval med lenuhe, ki so prej ko so s pošteni premogarji delali, pohajali od naselbine do naselbine, in ko so delali, niso bili zmorni napraviti nič toliko, da bi z zaslužkom lahko krili svoje stroške. Po stavki jih bomo že seznanili s javnostjo.

Tudi izgovor, da v kraju, kjer oni delajo, ni stavke, pride nekaterim prav. Tako trdijo oni iz Novy Mehike v okraju Colfax, okoli Ratons, Dawson, Vilaroy, Sugarita in Brillanta. Seveda tam ni stavke, ker še vedno delajo in se niso odzvali vsem pozivom, ki jih je izdala rudarska organizacija. Vsi premogarji po Združenih državah so bili klepani na stavko, kako naj torej smatramo tiste, ki še delajo in se niso valje številnim klecem odzvali. To jih še ne oprošča, ker so v New Mexiki, saj je tudi naselbina Gallup v tej državi, pa vseeno so rudarji tam bili v stavko in vztrajajo za pravico delavstva.

Člani SNPJ bomo gledali na to, da se bo naša podporna organizacija ravnala strogo po pravilih in bodo vsi čisti, ki sedaj delajo, kar je proti pravilom, kaznovani, kot to zahtevajo pravila.

Poslavljam zavednim delavcem. — Stavkar.

Dear Creek, Mont. — Vsem tistim, ki se zabavajo s tem, da me opravljajo in trošijo o meni neumnice vesti, dam \$25 nagrade, ako mi dokazate, za kar me obrekujejo, namreč, da sem lovski čuvaj, da sem pripeljal lovskega čuvaja k tukajšnjemu rojaku L. A. in mu pokazal hišo ter da sem naznanil vse, in poleg tega še rojaka J. I. da nima dovoljenja za avtomobil, če pa vsak lahko vidi, da ga ima. Jaz mu nisem nevoljiv, če koga kam pelje, kakor pravijo drugi da sem in da meni odjeda zaslužek. Če mi vse to dokazate, da sem res govoril ali storil, sem torej pripravljen plačati

\$25 do 1. septembra. Če mi pa tega ne dokazate in se ne poslužite ponujenih \$25, bom smatral vsakogar, ki me je obrekoval za to, kar je v resnici. Vsak sam ve, koga se tiče. — Fred Rasborsek.

Delovanje organizacije F. L. I. S.

(Konec.)

Enako zanimive in značilne za obseg delovanja te organizacije so številke o uslugah, storjenih poindiacem, ki so se obrnili na F. L. I. S. Tekom prvih šest mesecev tega leta se je obrnilo na ta urad 4,842 za pomoč v svojih težavah z dohodninskim davkom, naturalizacijo, vključbo na javno zemljišče, priseljevanjem, zdravstvom, oskrbo otrok in drugimi problemi, s katerimi se federalna vlada ukvarja. Te osebe so prinesle 6,031 problemov v rešitev, kar je, zahtevalo 13,220 uradnih poslov v obliki sestankov, pisem, pogovorov z vladnimi činitelji, brojev in mnogobrojnih drugih intervencij v svrhu rešitve dotične težkobe. Istočasno je došlo 1,220 vprašanj s strani tujejezičnih in drugih organizacij, na katere se je odgovorilo.

Vašna posledica te individualne službe je podlaga, ki je s tem dana vladnim departamentom za primernejše upravljanje priseljenčevih problemov. Značilen v tem pogledu je dohodninski zakon od 1. 1918. Ta organizacija je dokazala vladnim činiteljem, v figar delokrog ta stvar spada, da se nekateri osebnosti in deloče v dotičnem zakonu povzročevalo, da so bili mnogi tujeorođci pogrešno klasificirani in prevaž obdvoeni. Novi zakon od 1. 1921 vsebuje razne spremembe, ki jih je F. L. I. S. pripravilo federalni davčni oblasti "Bureau of Internal Revenue." Ta urad je tudi sprejel pripravila te organizacije glede sprememb nekaterih tiskovin in postopanja v izvrševanju tega zakona.

Te oba faktorja, salaganje tujeorođcev z natančnimi informacijami in spremembe zakona in njegovega upravljanja, imata za posledico, da dandanes povprečno le deset oseb potrebuje pomoči v stvarih dohodninskega davka za vsakih tisoč, ki so potrebovali in zahtevali to pomoč pred dvema letoma. To je stvarni uspeh v prizadevanju, da se prepreči krivično postopanje proti priseljenčim.

Poleg tega delovanja Foreign Language Information Service salaga ameriško angleško časopisje in ustanove, visoke šole in vseučilišča z brezplačnimi informacijami o tujeorođih. Svaha tega delovanja je, da se nudi rodnim Amerikancem pravilna slika o razmerah med tujeorođci, kakršen so izražene potom njihovega časopisja in njegovih lastnih organizacij.

To se vrti s tem, da F. L. I. S. pošlje vsak teden v angleškem prevodu pregled najbolj reprezentativnih uradnih člankov iz tujejezičnih časopisov, nadalje enkrat na mesec neki pregled takosvani "clip-sheet" vsebujoči vesti o delovanju vmes poindnih tujejezičnih skupin v vseh delih Združenih držav. Organizacija izdaja tudi svoj mesečni "Bulletin" v angleškem jeziku, v katerem se razpravljajo razne strani situacije našega tujeorođnega prebivalstva.

Te informacijske službe se poslužuje 76 vladnih oddelkov in uradov in kongresionalnih odborov, 280 ameriških angleških časopisov in 216 prosvetnih zavodov, na pr. kolegiji, vseučilišča in poleg še razne socialne ustanove in poindci. S tem svojim "tolmačenjem priseljenca v Ameriki" Foreign Language Information Service vrti jako važno nalogo, ker s tem prispeva, da se odpravijo razni krivi pojmi in nespoznanjenja, ki se tako pogosto pojavljajo v nekaterih krogih rodnih Amerikancev z ozirom na tujeorođe in njihovo delovanje.

Svoje delo izvršuje Foreign Language Information Service potom šestnajstih tujejezičnih oddelkov, ki so: češki, slovaški, danski, finski, nemški, madjarski, italijanski, lidovski, jugoslovanski (slovenski in srbo-hrvatski) litvinski, norveški, poljski, ruski, švedski in ukrajinski. Vsak tak oddelček je upravljen od oseb dotične narodnosti, ki ne le poznajo temeljito ozadje, jezik, zgodovino in probleme dotične svoje skupine, ampak ki seveda tudi dobro poznajo ameriške razmere. Poleg teh tujejezičnih oddelkov obstajajo še sledeči oddelki: American Press Bureau (za ameriško javnost), oddelček za raziskovanja in kajžico, statistični od-

sek, zastopnik v Washingtonu, zastopnik na Ellis Islandu, ravnatelj in podravnatelj. Ta-le skupaj z upravitelji poindnih oddelkov sestavljajo ravnateljski upravni svet. Vsak oddelček ima svoje o-sobje, ki obstoji iz oseb poindne jezikovne skupine. Dodatno k upravnemu o-sobju ta ustanova u-čiva adolovanje posvetovalnega odbora, ki je sestavljen od teh jako uvisanih Amerikancev vsenarodnega slovesa: Julia C. Lathrop, Allen T. Burns, Mrs. Willard Straight, George McAneny in John Palmer Gavit kot predsednika.

Foreign Language Information Service je neodvisna, strogo ne-partijska, nesektarska in neprogandistična ustanova, ki je bila ustanovljena 1. 1918 od federalne vlade kot informacijska služba za tujejezične časopise tekom vojne in je kasneje nadaljevala in razvila svojo prvotno nalogo. Ker je vsa njena služba brezplačna, mnogi vprašujejo, kdo financira to delo. Radi doseženega uspeha in, ker ni tekom celega uspeha obstanka nikdar odstranila od svojega neodvisnega značaja, sta dva filantropična in prosvetna sklada, Commonwealth Fund in Laura Spelman Rockefeller Fund, odkazala lani potrebna sredstva za vzdrževanje te organizacije. Le dejstvo, da je vsa svrha organizacije F. L. I. S. bila vedno ta, da daje tujejezičnim časopisom in tujeorođcem nepristranske in nesebične informacije, navodila in usluge, je omogočilo njen obstanek in njeno sedanjo finančno podporo.

S tem, da sodeluje z ustanovami in prirodnimi združenji tujeorođnega prebivalstva, ne pa njim nasprotuje, si je Foreign Language Information Service stekel njihovo zaupanje.

Jugoslovanski oddelček:

Osobje Jugoslovanskega oddelka obstoji iz sledečih uradnikov: Ivan Mladinec, upravitelj in zastopnik organizacije na Ellis Islandu, rodom Dalmatincev;

Rajner F. Hlača, so-upravitelj in načelnik priseljeniškega odbora F. L. I. S., rodom primorski Slovenec;

Miss Stephanie Podgornik, tajnica; Franjo Mladinec, pomožni uradnik.

Zenitna ponudba.

New York (Jugoslovanski oddelček F. L. I. S.) Ali je, pošta Združenih držav odgovorna za uspeh poroke, do katere je prišlo valed oglasov v časopisih ali valed dvorjenja potom pošte?

To vprašanje se zdi morda smešno, ali "sollicitator" (pravnik) poštnega departamenta mora večkrat tekom leta odgovarjati na taka-le vprašanja, seveda negativno.

Pravni oddelček poštnega departamenta dobiva skoraj vsak dan pisma od strani zapuščenih nevest, obupanih in besnečih v svoji nesreči, ki zahtevajo, naj jim vlada pomaga najti ubegle može, in prosijo, naj se jim pomaga spravi jih na tožno klop. V nekaterih slučajih te žene obdolžujejo poštno upravo radi svojih zakonskih nadlog in zahtevajo odškodnino, češ da je pošta naravnost kriva, ker da vsa ljubezen je bila napravljena potom pošte. Izvleček iz enega takega pisma, kateremu je mnogo drugih slinih se glasi:

"Želim znati, da-li morem tožiti svojega moža, poročili smo se s pomočjo dopisnega društva, ki je oglaševalo v časopisih, in v mi je poslal denar potom poštno nakaznico, da pridem k njemu in se poročim. Dvoril mi je tudi potom pošte. Po poroki me je zamerjal in končno povsem zapustil. Obvestite me, da-li morem kaj doseči potom poštnega departamenta, ker se je ves najin poseel, kakor dogovor o podrobnostih poroke, vodil izključno pismenim putem."

Taka vprašanja, najdejo hiter odgovor od strani poštnega sollicitora, ki razlaga uzajni ženi, da pošta je tu le, da nabira, odpošilja in dostavlja pisma, in da ne nadzira vseobetajočih pisem, poslanih v zaprtih zavetkih od brezvestnih ljubimcev, željnih za zakonske zveze. Nadalje se ji daje nasvet, naj se posvetuje s svojim odvjetnikom glede svojih zakonskih neprilik.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Granville, Ill. — Spravite Vašo zadevo naprej po instancah. Dokler zadeva ni rešena po instancah, bi bilo nesmiselno spravljati jo v javnost. — Pozdravl!

LJUDSKI UCITELJI SO BERASKO PLAČANI.

ENA TRETJINA V MANJŠIH MESTIH PREJMA MANJ KOT TISOČ DOLARJEV LETNE MESEDE.

Zaradi slabih plač pa trpi poduk.

New York, N. Y. — Ena tretjina ljudskih učiteljev v mestih od 2,500 do 10,000 prebivalcev prejema na leto manj kot tisoč dolarjev letne plače.

Preiakava je dalje dognala, da učitelji v mestih s prebivalci od 10,000 do 25,000 tudi niso dobro plačani, kajti tudi v tej skupini prejema petnajst odstotkov učiteljev na leto manj kot tisoč dolarjev plače.

Dasiravno so te plače niske, vendar so višje, kot jih prejemalejše v drugih mestih. Na večernih ljudskih šolah prejema učitelji po \$3.90 plače za en večer, na večernih srednjih šolah pa \$6.50.

Poleg tega ravnanja je, da učitelji raje podučujejo na večernih srednjih šolah kot na ljudskih. Na ljudskih šolah se menja učitelji in učiteljice in prihajajo le mlada moč, ki imajo še malo prakse. To povzroča, da trpi poduk.

Poročilo pokazuje, kako slabo so plačani tisti, katerim sta poverjena poduk in vzgoja mladine.

KAKO PROTIDELAVSKA VLA DA SKRBI ZA DELAVCE.

Perth, Zapadna Avstralija. — Zapadno-avstralska vlada je obveljala vse unije, katerih člani so v vladi služili, da uvede zopet osem in štirideset ur dela v tednu in da zniža mezdo za dvanajst centov na dan, ki se kasneje zopet zniža za osem in štirideset centov na teden.

EMIL HERMAN BO GOVORIL V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Emil Herman, znan socialistični govornik, je dokončal svojo govorniško turo v državah ob Skalnatem gorovju. Dne 17. t. m. govoril v Minneapolisu, tri dni kasneje pa v St. Paulu. Govoril bo v Chicagu na Delavski praznik in na pikniku socialistične stranke v Riverview Parku dne 3. septembra.

KROJAŠKI DELAVCI USTANOVIJO ZADRUŽNO BANKO.

Rochester, N. Y. — Krojaški delavci, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America ustanove po izjavi Sidney Hillmana, predsednika organizacije, v tujaknjem mestu svojo zadržno banko. Ta organizacija je nedavno ustanovila zadržno banko v Chienegu in zdaj se eksekutivni odbor razgovarja o načrtu, da se ustanovi banka tudi v tem mestu.

Poljska bo izvažala žito.

Variava. — Poljska bo producirala to leto eno petino več pšenice in rži kot v preteklem letu, kakor je razvidno po uradni statistiki. Letina je uspela nad pričakovanjem. Dočim ni pomladi radi vremenskih neprilik kazalo žito dobrega uspeha, se je polej obrnilo na boljše. Precej fita bo pripravljena za izvoz, kar bo brezdvomno zelo vplivalo na ceno na evropskih žitnih trgih.

Kubanski vojniki so streljali na delavce.

Havana, Kuba. — Vojaki oddelek iz Guara je streljal na množico 300 delavcev z otoka Jamajke, ki so bili zaposleni pri sladkorni tovarni. Streljali so na nje, ko jih je obdobil polkovnik Eduardo Pujol, da se neke v bližini napadli vojske. Množica je bežala pred streli iz pušek, vendar streljanje ni ponehalo in bil je eden mrtev ter več ranjenih. Vest, da so delavci napadli vojske, trljajo vsi domačini, da je izmišljena, zato toliko bolj obsejajo brutalni nastop vojskarskega nadzornika delavstvom.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Izdelovalci srajc zmagujejo. Od stavkajočih izdelovalcev srajc v newyorški državi se je vrnilo na delo že okoli 500 delavcev, ko se podjetniki priznali njih unijo in pristali na njihove zahteve. Dosedaj je popustilo že 183 tovarnarjev, toda po 45 tovarnah za izdelovanje srajc in spodnjega oblačila je še vedno stavka.

Načrt za organizacijo v Rochesteru zborujoča splošna eksekutiva Amalgamated Clothing Workers organizacije je izdelala načrt za organiziranje vseh dosedaj še neorganiziranih krojačev v Philadelphiji, Montrealu in Baltimoru, kjer je izbruhnila stavka. Stavkarjem v Philadelphiji bo organizacija krojačev nudila polno podporo.

Svilopredilnice popuščajo. Svilopredilnice Lewis Silk Co. in Miller & Katz v Patersonu, N. J., sta popustili v svoji trdoglavosti in pristali na zahteve tkalcev, ki so se po nedolgi stavki vrnili na delo. — Po štirih drugih svilopredilnicah so zastavkali. Vzrok je nezadostna meza in slabi delovni pogoji.

Zakoni o materinski pokojnini.

New York. (Jugoslavanski oddelek F. L. I. S.)

Pravico do podpore imajo matere vdove oziroma razporočene in zpuščene matere, katerih moške so popolnoma onesposobljeni ali se nahajajo v zaporu oziroma v kak drugi državni ustanovi.

Pogoji: Da je mati nahaja v takem gospodarskem stanju, da ni v stanju oskrbovati in izobraževati svojega otroka; mati mora biti sposobna za oskrbo svojega otroka, štedljiva in dobrega moralnega značaja. Nastanjenost: Mati mora se stanovati dve leti v dotičnem County.

Starost: Otroci mora biti pod 16. letom.

Podpora: Najvišja za vsako družino, \$25. na mesec (v denarju ali potrebščinah); Za slučaja potrebe so podpora lahko povšila.

Uprava: Podpore izdajajo Commissioners na priporočilo odbora trojice, sestavljen od treh žensk, imenovanih za vsak slučaj od County Commissioners.

Sredstva: Podpora se izplačuje iz blagajne dotične County.

MARYLAND.

Pravico do podpore imajo matere vdove.

Pogoji: Da mati ni v gnotnem stanju, da bi mogla dati svojemu otroku potrebno oskrbo in vzgojo; da je pomoč potrebna, ako naj otrok ostane doma pri materi. Mati ne sme posedovati ni premičnin ni nepremičnin razun hišnih potrebščin. Mati mora biti sposobna za vzgajanje svojega otroka in ta mora živeti z njo. Zunanji zaslužek. Mati sme biti zaposlena izven hiše določeno število dni na teden z dovoljenjem sodišča.

Nastanjenost: Mati mora stanovati že tri leta v dotični County oziroma v mestu Baltimoro.

Starost: Otroci mora biti pod 14. letom.

Podpora: Za eno dete \$12 na mesec; za drugo dete \$10 na mesec; za vsako nadaljnje dete, po \$6. na mesec. Najvišja podpora za eno družino \$40 na mesec.

Trajanje: Sodišče more spremljati podporo vsak čas in se more podaljšati do 16. leta otrokove starosti, ako je isti bolhen ali nesposoben za delo.

Uprava: Podpore izdaja Juvenile Court ali Circuit Court na priporočilo od County Commissioners ali Baltimore Board of Mothers Relief. Te oblasti preiskujejo vsak slučaj in kasneje nadzirajo in obiskujejo dotične družine po enkrat vsaka dva meseca.

Sredstva: Iz mestnih in County skladov.

MICHIGAN.

Pravico do podpore imajo matere vdove, zpuščene, neporočene, ali katerih moške se nahajajo v državnih zaporih ali v zavodih za umobolne in v drugih državnih ustanovah.

Pogoji: Da je mati siromašna in je dete od nje odvisno in zapuščeno. Ona mora biti sposobna za oskrbovanje deteta.

Starost: Otroci pod 17. letom.

Podpora: Za eno dete, \$3. na teden.

Uprava: Podpore izdaje Probate Court. Sodni uradnik preiskuje slučaj in poroča sodišču.

Sredstva: Iz County skladov.

RAZNO.

Otroška radovednost. — Vedeč sinčka za roko je oče hodil po mestnem parku.

"Kako se imenuje to drevo, oče?"

"Jesen."

"Jesen, ali rodi tudi jabolka?"

"Ne."

"Ali je dosti jesenov?"

"Jako mnogo."

"Ali je jesen drevo?"

"Gotovo, norček ti."

"Pa ne rasejo val jeseni tukaj?"

"Ne, drugod po svetu tudi rasejo."

"Ali si še kdaj štel jeseni?"

"Oče ni dal odgovora."

"Povej mi oče, koliko peres je na tem jesenu. Ali jih je več kot tisoč?"

"Mnogo več."

"Koliko?"

"Ne vem tega."

"Zakaj ne veš, ali jih nisi še nikoli štel?"

"Ne, — ali, daj še enkrat mtr."

"Povej oče, zakaj nisi štel, koliko peres je na jesenu."

"Ne vprašuj tako neumno! Veš, da nimam sate šasa."

"Nimam šasa! — Nimam šasa! Štel bi jih pa le lahko, če bi hotel."

"Da."

"Povej oče, ali jih boš štel, kadar boš imel šas."

"Ne, dragec."

"Zakaj ne, oče, povej, zakaj ne?"

"Zakaj, kaj. Tak, nehaš še enkrat s svojimi vprašanji. Ker to nima smisla."

"Povej mi, oče, ko svedaš z mano in strižem štojša karte, ali ima to kak smisel?"

"Čam se največ poje na svetu?"

"Na to vprašanje bo najbrže vsakdo predvsem rekel: kruha. Pri vsem tem pa bi morala dvomiti in si misliti, kaj, če ne pojejo ljudje več krompirja kakor kruha. V resnici pa se poje na svetu največ riša, kajti od njega živijo tam na daljnem vzhodu in Ameriki \$00. milijonov prebivalcev, to se pravi najmanj toliko ljudi kolikor po vseh drugih delih sveta. V Aziji pojejo več riša kot v Evropi in Ameriki kruha in krompirja skupaj."

Najlepša žena na svetu. — Ameriška kiparica May Creamer v Londonu, ki je izdelala ravno kar kip mlade zamorske, trdi, da je z umetniškega stališča zamorska žena mnogo lepša od belopolitne. Njen kip se imenuje "Novi svet", ki predstavlja npravitveno aliko iz Amerike. Telesnim oblikam kipa res ne more nihče oponašati. "Jas sem mnenja," je rekla umetnica Creamer, "da se najdejo po duhovitosti in telesnih oblikah najlepše žene v južnih državah Amerike, zato sem si tudi izvolila za izdelavo zamorko, ki naj predstavlja novi svet. V obeh ameriške zamorko je globoka mišlinska lepota in topla jasnost duše sije v očeh zamorske žene toliko izrazitejše in lepše kot pri belopolitni. Čudim se le, da še tekom stoletij niso umetniki, slikarji in kiparji našli v zamorkah vse te lepote. Zamorka je po svojih oblikah potezah in telesnih oblikah mnogo privlačnejša od belopolitne."

Tako je rekla belopolitna žena in je umetnica povzela, toda ali mora biti vesel tega že resnice, če ona tako pove!

Najdoba fosilnega slona na Francoskem. — V geološki in paleontološki oddelku znanostnih širk na Lyjenski univerzi so pred kratkem izločili ogromno ostanke v dolini Saone najdenega fosilnega slona, ki je po dognanjih moral pred davnim živeti na sedanjih francoskih tleh. Telo orjaškega slona je moralo biti nekaj nenavadnega. Pri hrbtu nad pleči je okostje visoko sedem jarda in dva ogromna zobova znašata v premera tretjino jarda. Zobova sta okružena vendar se sodi, da sta morala biti dolga po štiri jarde.

Če ni razumela. — Mlada žena: "Koliko stane, če dam malega fotografirati?" — Slikar: "Pol dolarja, gospa, ampak, če bi jih bil dučet, bi prišlo mnogo cenejše."

"En dučet? Ne, tako dolgo pa še ne morem čakati!"

Jelen in Malajka.

Po H. Jaquesu.

Po večerji smo sedeli v veliki dvorani upraviteljevega poslopja na Sumatri. Večerni veter je pihal skozi odprta vrata in prinašal močan vonj po tobaku, iz nasadov. Druga soba obkrožena od palm in banan so odsevale ob jasnem sijaju bledega meseca. Poslopje je postavljeno ob robu gozda in ališali so se glasovi prihajajočih delavcev, ki so ravno pobili s sekirami veliko kačo. Povezali so jo na dolga kola in prinesli pred poslopje upravitelja. Zadaj za kuhinjo se je polegil napol razmearjeno. Obsevans od luči z zvezajočimi ranami je izgledala kot strahna zver. To je povzročilo, da smo si prišli pripovedovati doživljaje o lovih nad divjimi zvermi.

Nekdo je povedal, da mu je sveder vozečemu se z avtomobilom nedoma zastavil pot ogromen tiger. Stal je mirno ob kraju in žrl v luč avtomobila, nato je glasno sarzil in skočil v gozd.

Nekdo drugi je pripovedoval: Dvorana našega poslopja je obkrožena od spredaj, zadaj in obeh strani s pašniki in palmami. Na dan sadnega bolha, ko je lepo cvetele drevje, je šla moja žena po otroke na travnik, da jim bo razdelila pripravljena darila. Ko je prišla domov, je videla iz hiše mirno prihajajočega tigra. Koracal je počasi, ne odraje za no bomo stran in se mirno oddaljil v palmov gozd. Val so trepetali v strahu, ko so prišli v hišo, pa niso videli druge škode kot prevržen stol.

Tedaj je začel pripovedovati naš goščitelj upravitelj Sumatre zgodbo o jenu in Malajki.

Domačini Malajci so vedeli za njegovo dopadnje do mladih živali in nekoč sta mu prinesla dva Malajca jelena-mladiča. Izgledala je, da ni več star od dveh ali treh dni. Upravitelj ni vedel, kako bi gozil mladiča, šel je svedač v klub in o tam pripovedoval. Ko je bil šedavno končan pogovor o mladom jenu, je prišel v sobo sluga in povedal, da je sunaj neka šanaka, ki je pripravljena dojeti mladega jelena. Vsi so se smejali. Za sabvo so pustili Malajki, naj vstopi. Pojavila se je v sobo mala debela ženska in se je smejala s svojimi polnim obrazom ter širokimi nosničami. Upravitelj ji je rekel: "Lepa si! Ni ga razumela in kazala je nazaj na hrbet, kjer je imela v povoju zavito dete in povesevo v košku. Začeli so ji pojasnjavati, da je razumela in prišla kasati na svoja jaka prsa. Nekdo je pripomnil: "Ta bi lahko še varovala konja iz Nile."

Vsi so se smejali in med tem je upravitelj sklenil pogodbo z Malajko, da bo dobivala goldinar vsaki teden, tako dolgo dokler bo potrebna za rejo jenu.

Upravitelj je prišel pozno svedač domov. Čakal ga je malajski sluga in ga sprejel z besedami: "Tu'an, Malajci vedo mnogo skrivnostnih reči. Spremenjajo te takoj lahko v svoj meč, kako stro knjigo ali kamenje. Usmrtilo te lahko Tu'an, in ti se ne pažiš. Niš ne pažiš, da bi ne umri in če mi hočemo, ni kd ti ne bo mogel pomagati, ko ti mi povzročimo smrt. Zavili bi tvoje telo v predivo mladega bambusa, Babus Mela bo varovala tvoje jelena. Kdor ljubi zveri, gozd in reke, je prijatelj Malajcev, ki tudi ljubijo te stvari." Upravitelj se mu je smejal.

Drugoga dne je prišla Malajka. Napravili so potkus z malim jelonom. Lačni mladič je divje prišel za prsi, ki jih je odpela ženska. Žena ga je znala privaditi in ni mu pustila, ko je grisel, tako je kmalu postal pohleven in se je vedlo mirno in potrpeljivo približal. Vedla je in mladič je počel sraven mirno in ubožno ter se ji dobrikl, dokler mu ni dovolila dela svojih prs, na drugo stran prsa pa je imela svoje dete. Tako je hranila sloveškega in jelenovega mladiča obenem. Dete, ki je bilo vedno na desni strani se je počasi redilo, jelen na levi strani pa je rasel hitre in tudi hrane porabil obile več.

Bil je ljubosumen, kar je bilo prvo svojstvo, katero je bilo mogoče opaziti na njem. Zaganjal se je v dete assajoče na njegovi levi strani in odvidno črtil svojega počasi redkega se sodojenca. Jesilo ga je, da mora deliti hrano z detetom, nervozno je zmigoval z glavo in le dojiteljica ga je krotila, da je ostajl miren. Končno se žena le ni več smela dojeti otroka in jelena obenem. Jelen je počasi odrasel in se skakal okoli hiš. Bilai se prijateljski vsako-

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 82, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Elias Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jaka Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenka, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorlich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODSEK:

OSREDNJE OKROJJE: Elias Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROJJE: Jacob Ambrosii, Box 288, Mead Run, Pa., John Godali, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROJJE: Anton Šušter, Box 104, Green, Kans., za jugozapad, Max Mare, Box 196, Buhl, Miss., za severozapad, Mike Zagel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Sempek, 5826 Fraser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5805 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravstveni odbor:

Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Gray, 2659 W. 36th St., Chicago, Ill., Jas. Shih, 1101 E. 53rd St., Cleveland, Ohio.

VARNOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kora, 6203 St. Clair Av., Cleveland, O. POŠTILNICE: Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrli tobaku.

VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika se naslovat Predsedništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE BOLNISKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

BEHARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tišajo gl. izvrševalnega odbora in jednote volko se naslovat: Tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE SADEVE V SVETI E BLAGAJNISKI POSILJE na pošiljanje na naslov: Blagajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glode naslova se v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik izvrševalnega odbora, 5124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Vsi posilji na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi posilji in drugi posilji, namamila, oglaš, naravnina in spleh vse kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

mur in bil nešen bolj od vsake ukrošena živali. To mehko se mu prisojalo po tem, ker so ga dojila prva ženske.

Hrano pa je še vedno dobival od male žene in ko jo je videl odkod prihajati je postal nestrpen in jih tekal nasproti. Dobrikl se ji je in se vspenjal okoli njego je odhajala, pa je kazal neizmerno žalost. Gledal je za njo tako dolgo, da je izgubila ispred očl, pri tem pa evilil in mukal žalostno.

Če ni mogla žena priti k njemu in je moral kdo drugi prinesiti hrano, ga ni pustil k sebi. Proti vsakemu tujcu, ki mu je nudil hrano, se je saganjal s svojimi hitro rastočimi rogovi in kmalu se ni upal nihče več blizu njega. Dali so za žilnost pregrajo in mu metali šive za šico. Pustil je hrano in hodil nepotrpeljivo, pričakujoč svojo dojiteljico. Šele tedaj je prišel jesti ko je videl svojo dojiteljico.

Nekoč ni mogla malajka žena priti cel dan. Zunaj daleč na polju je dobila kos zemlje, kjer je zasadija tobak in se je pri obdelovanju zadrižala. Zjutraj je povzvala na hrbet svoje dete in odšla. Jelen ni več jedel. Tedaj ji je rekel upravitelj, naj vsaki dan praj kot odide na polje pride k jenu, da bo žival jedla.

Naslednje jutro je hotela žega to storiti. Imela je na sebi poljsko orodje in otroka. Otroci je bil lačen in prišel jokati v košu na hrbtu, dokler ga ni mati vzela ven in prisnila na gola prsa. Otroci je tako molčal in tako je šla s njim za pregrajo k jenu. Nedaleč od vrat je stal jelen. Nenadoma se je sagnal proti ženi in strgal z rogovi otroka dojiteljici na tla, tudi koš ji je snel s hrbita in ga popolnoma razdejal.

Dete je bilo vse ranjeno od rogov razjarjenega jelena in umrlo drugi dan. Niš več ni hotela Malajka iti k jenu, ni ga več dojila in odšla od tam. Tedaj je začel žilati mladi jelen, žalost ga je ubijala in nekega dne so ga našli poginjenega na ležišču.

Tu je ni bilo razlike med slovekem in živaljo po čutih. Pokazalo se je, da je bil Adam kakor jelen iz tega zemeljskega prahu, da sta oba enako ljubila in sovražila.

MILIJON OTROK V AMERIKI OPRAVLJA KREDNO DELO.

Washington, D. C. — Številni biro poroča, da je med ameriški otroci od 10 do 15 leta 1.060.858 delavcev, ki si služijo vsakdanji kruh s kakršnimkoli opravljanjem dela. Med tisoč otroci je 113 dečkov, da opravlja delo, dekle pa 5,6 odstotkov. Poročilo označuje, da je od leta 1910 ponehalo zaposljevanje otrok, in sicer se je v poljedelstvu znižalo na 54,8, rudnikih 60,2 in mehaniki industriji 29 odstotkov. Pri drugih industrijah pa je zaposljevanje otrok povečalo za 12,9 odstotkov.

"BEDASTI NAGEB" JE ENAKENIT GODENIK.

Des Moines, Ia. — V Wallingford Rieggerju, znamenitem godbeniku in načelniku departmenta za godbo na Drakovi univerzi, so spoznali "bedastega nageb", ki strah žene zadnja dva meseca v Des Moinesu. Prijeli so ga, ko se je nsg arehal po ulicah. Odvedli so ga na policijsko postajo, kjer so dognali, kdo je, Iapustili so ga, ko je bilo sanj podpisano poročilo v znesku tisoč dolarjev.

OBJAVA.

Generalni konzulat v Chicagu naproša vse spodaj opisane rojake in vsakogar, ki bi vedel o njih dati kako obvestilo, da blagovoli o njih sporočiti.

1. Simon Zvolovšek, se je zadnjič javil pred letom dni svoji ženi Mariji v Trst. Živel je v West Frankfortu, Ill., št. 5013.

2. Frank Zalokar, rojen leta 1877 v M. Cerniku, pošta St. Rupert, Dol., Slovenija. Zadnjič se je javil ženi leta 1915 iz Mascoutaha, Ill., št. 6468.

3. Leopold Karničnik iz Čaplje, pošta Vransko, prišel v Ameriko leta 1910, in se je javil zadnjič svoji ženi iz Sheboygana, Wis., št. 4950.

Iz pisarne Generalnega konzulata kraljevine SHS, v Chicagu, Ill., 115 So. Dearborn Str.

POTREBUJEMO IZUČNE SLAMNIKARICE ZA DELO PRIJAVITE SE TAKOJ PRI: H. H. HEYMAN COMPANY 19 80. WABASH AVE.

POZOR SLOVENKE.

Službo dobi Slovenka pri družini, za splošna hišna dela in skrbiti za otroke, najmlajši je star 4 leta. Plača po dogovoru. Katero veselje sprejeti to službo naj plača za pojednala, ali pa naj se osebno prijavi na naslov: F. N. Box 821, Christopher, Ill. (Ađv.)

Kadar mislite na stari kraj, mislite na slovensko banko

ZAKRAJŠEK & ČESARK

70-9th Ave., New York City. Ona poltija denar v stari kraj potom lastnih direktnih zvez s počto in sansejivimi bankami. Srednja porokovna listka za vse važne prekomorske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem. Iščetele jave za dobavo oseb le starega kraja in druge notarske listine. Za nadaljnja pojednala se obrnite na zgoraj navedeni naslov. Početna točna in solidna.

Jurkica Agičeva.

Povest.

Hrvaško spisal Ks. Šandor-Gjalski.
Prevel Fr. Orel.

(Dalje.)

— Da, da, gospica! Le ne pozabite, da je neki umni francoski pisatelj izrekel: Ni je hužje zveri, ne v saharaki puščavi, ne v pragozdovih Amerike, ne v nedostopnih kotih Ganga, nego je malomeščan. Tako je. Predobro poznam te dobre, nedolžne dušice — je zvršil Smiljanović grenko in emerno.

— Najbolje je, da se človek ne briga za nje, je pridodal Radmanović.

— "Ali ti je čuden, ta Smiljanović!" — je pomislila Jurkica pri sebi, a se divila Radmanoviću, ki je s tako mirno samozavestjo izpregovoril one štiri besede. Izrek istih je bil nenavaden. Izgovoril jih je bil madjarskim naglasom. Jurkici ni ugajalo to, ali priznati si je morala, da jej njegov glas vrio ugaja.

— Kadar ima človek svoje opravilo, povsod mu je lahko — je nadaljevala dekle, ali takoj se je spomnilo prejšnjih razgovorov svojih sopotnikov tretjega razreda ter spoznalo, da govori neremico.

— "Živila" pospica! — je vzkliknil veselil doktor. — A ti, grozni pesimist drugače pa vrio dragi mi sodnik, čemu plašiš gospico še v naprej! Lepo vam bo, krasno, — posebno še kakor mladenki takega obrarka.

Jurkica se je obrnila vstran. Ni jej bilo po godu, da je Glavarevič tako govoril. Tudi Radmanović ga je po strani in nezadovoljno pogledal in je, da prekine ta način zabave, vprašal doktorja, do kedar se vstavi na Dunaju.

— Dva ali tri mesece. Preučiti nameravam v javni bolnišnici in na kliniki neke nove kirurške metode.

— Saj si komaj dovršil študije! — mu je preskal besedo Smiljanović.

— Pri nas, bratec moj, je vedno kaj novega. Tam, — okoli Božića pridem v Pazarince k Maleševičevim. Bržkone boš tedaj tudi ti še tam, ne li Hanibal!

— Ne znam. Tedaj pričenja lov pri grafu Morfeldu v Banatu, pa najbrže, da se ga udeležim.

Vlak se je približeval žakanjskemu mostu. Smiljanović se je pokazal razdraženega in začel je govoriti o slabi konstrukciji istega, o nevarnosti, ki jej je tako lahkomišljeno izpostavljena življenjske pojnikov. Prestrašeno ga je poslušala Jurkica. A Radmanović, kakor da je opasal deklino bojazan, mu je preskal besedo, uveraval vse, da ni nikake nevarnosti ter pripovedoval, da so amerikanaki mostovi zgraje i še bolj jednostavno. Jurkica ga je za zahvalnost pogledala. Milala si je: "On noče, da se plašim. Kako dober!" in proti lastni volji sta jej očesi daljšim pogledom obličani na zagorelem in ponosnem Hanibalovem obrazu.

Ko je vlak dospel do zloglasnega mostu in s dolgim žvižgom označil, da se prehaja čezenj, tedaj je Radmanović pričel zanimivo pripovedovati o svojih doživljajih v Afriki, tako, da nihče od družbe ni mislil na nevaren prelaz. Sicer se je čutilo in alikalo škripanje lesenih, stebrov in gred, a strahu ni bilo. "Glej, glej! — vse to pripoveduje, da ne mislimo na most, — prav dober človek je! A kako srčen je —!" — je govorila Jurkica sama za se še pod utisom Hanibalovega pripovedovanja.

VII.

V Žakanju so izstopili. Med tem ko je Radmanović pomogel Jurkici, da je stopila z vagona, zbrala sta Glavarevič in Smiljanović njene stvari, da jih poneso. Tudi Hanibal je Smiljanoviću odzvel jeden omot ter ga nesel. Glavarevič je povprašal Jurkico, da-li si je oskrbela prenočišče? Na ta trošek ni pomislil ne oče njen, niti ona sama. Osupnila je. Smiljanović jo je povabil v gostilno, a ona ni hotela nikogar, Glavarevič pa jej je dokazoval, da mora vstopiti, ako sploh hoče dobiti sobo. To jo je prepričalo. Vstopila je torej z vsemi tremi v restavracijo. Ali — čudni je Glavarevič takoj vprašal za sobo, odgovoril so mu, da ni ni jedne več na raspolago. Smiljanović, ki si jo je bil naročil že v Križevcih, je ponudil sedaj svojo Jurkici.

— A vi? Nikakor ne, gospod. Ta žrtva bi vas preveč izmučila.

— Poslušite se, gospica! Pomislite, da druge sobe ni!

— Resnično, gospod sodnik, za vas bo težko, ko nimate prenočišča. A temu lahko pomoremo. Jaz imam zagotovljeno sobo že od večerj sem. Ako odpotujem na Dunaj, je ne potrebujem, — ako pa ostanem, lahka ta stvar same. Gospica se poslušaj svoje, a vi obdržite svoje.

Radmanović je te besede izrekel tako odločno, da se mu nihče ni protivil. Jurkica se mu je samo jednostavno zahvalila.

Vlak Oslijek-Dunaj je dospel, a gospe Radmanovičeve ni bilo. Hanibalu torej ni trebalo potovati dalje. Deset minut le je čakal vlak, zato pa je Glavarevič zasedel stolico ter naročil večerjo, s katero so mu postregli takoj. Radmanović pa je naročil postrežku, da spravi Jurkicini stvari v sobo. Do tedaj je stala ona v kotu pri vratih. Glavarevič pa se je spomnil nečesa, pustil jed ter pristopil k njej.

— Gospica, skoraj bi bil pozabil. V Pazarincih ste vi gotovo nepoznani, a lepa misel mi je prišla. Svoji sestrični Irmi brzojavim, da vas vzame na hrano in stanovanje. Vrio dobro se vam bo godilo tam.

— Ne dvomim, ali — ne bom-li nadležna?

— Nikakor ne! Irma vam je veselo dekle, vedno vedre duše, — veselilo jo bo. Takoj jej brzojavim. — Ne čakajte Jurkicinega odgovora, običtel je ven, a vrnil se malo za tem ter javil, da je uredil vse.

A predno se je imel oditi vlak, se je Jurkica poslovila od družbe ter se odpravila v svojo sobo. Glavarevič je radostno gledal za njo.

— Da nisem tak, kakor sem. Bog mi je pričal! — zaljublil bi se v njo. Le pogledite, junaki vi! Skoraj da nisem videl še tako dovršenega bitja! — Ah, vsa je lepa.

Ne Radmanović, ne Smiljanović nista opomnila ničesar, nasprotno, molčala sta tudi potem, ko je Glavarevič ponovno začel hvaliti lepoto Jurkicino. Hanibal je zgrbančil čelo, s doktor je brbljal dalje veselo in lahkomišljeno, kakor navadno; Smiljanović pa, ki mu je blede obraz zardel dvomljivo rdečico, je sedel tiho, zatopljen, kakor v sanjah. Vrtar je pretrgal Glavareviču govor ter javil, da peštanaki in dunajski vlak odhajata. Vsi trije so se dvignili. Smiljanović si ni upal na plano zbog hladnega, nočnega zraka; zato se je v dvorani poslovil od prijatelja. Radmanović pa ga je spremljal do vlaka. A ko se je slednji povrnil v restavracijo, našel je na Smiljanovića, ki se je preprekal se sobarico. Sobe zanj ni bilo.

— Pa ste mi rekli, da je? se je togotil pristav.

— Mislim, da kakor je gospod dospel z milostivim gospodom, da bosta skupno spala v istej sobi; dve postelji sta tam, gospod pa je dobrotno odstopil sobo neki dami, — tako torej nimamo prostora za vas.

— Na! — vse sem pokvaril jaz, — se je vmešal Radmanović. — Sodnik, ne srdite se! Zastonj nisem lovec. Tudi midva se nastaniva. Pred vsem pa bova večerjala.

Smiljanović se je držal nekoliko časa še kislega obraza, ali Hanibal ga je se svojim lepim, uljudnim in zanimivim pripovedovanjem takoj pripravil, da je pozabil naračene sobe in vseh neprilik, ter poslušal samo njega. Hanibal je naročil steklenico tokajca ter poprosil Smiljanovića, da mu bo za ta večer gost.

— Tako in tako! — Brez moje pomoči neočej takoj ne boste počivali! — se mu je posmejtal Hanibal zvit.

— Dolgo še sta se razgovarjala. Radmanoviću so se Smiljanovičevi nasori omilili, in pa tihni nežni način, kakor jih je razvijal. Ugajalo mu je posebno, ko mu je Smiljanović izpovedal povsem odkrito, da je v maršičem nasprotnik alavonskega plemstva in veleposestva, ki je na veliko škodo ljudstva izvedlo segregacijo in komasacijo. — Tudi v moji vasi je bilo skoraj turškega nasilja!

— Dodal žalostno pristav. A povedal ni, da so mu o priliki te oddaje potom rubeža ubili očeta, Hlavanega kmeta, tedaj tudi vauškega starešina. Hanibal je odkrito priznal, da postopanje večine plemstva in veleposestva ni bilo tako, kakor je zahtevala korist ljudstva. Smiljanović je izpovedal, da mu Hanibal govori iz polnega prepričanja, ker, če tudi se je le danes spomnil s njim, vendar mu je bilo mislo še od prej, da Radmanović, so se bili pogodili se svojimi kmeti ter da je Hanibal veliki pešatelj svojim ljudem. V področju svojega velikega posestva je sedel na lastno stroške najmanje deset ljudsko-šolskih poslopij. Govorila sta tudi o svoji sopotnici. Hanibal je odkrito priznal, da se skoraj ni še sestel s tako devojko. Hvalil je lepote in mikavnost Jurkicino.

— A kaže, da je vrio dostojno, — je pridodal Smiljanović.

— Kaj, pak, da je! — ga je savnil Hanibal živo. Kakor vse dobre in plemenite duše je imel o ženstem spolu na sploh le dobro mnenje; ter ni trpel, da bi se katero osumljalo že v naprej. "Oni, ki misli, da so vse hudebne in slabe, verujte mi, ni pridobil še nijedne." — tako je trdil on. A pri tem ga je še prešinila nekaka bojazan za Jurkico. Pomislil je na napade in bušenja ljudi, s katerimi ljudje preganjajo take revne mladenke, ki jih življenje sili, da daleč od doma žive same med svetom.

Okolu polnoči sta Radmanović in Smiljanović vstala, da si poiščeta prenočišča. Smiljanović je bil plah človek. Za ves svet ne bi se obrnil do kakega človeka s prošnjo za uslugo. Nekdaj je na Dunaju skozi vso noč rajši blodil po najoddaljenih ulicah mesta, nego da bi zaprosil koga, da mu pokaže, v katero smer mu je iti. Znal je predobro, da je to neumno, celo smešno, a pri vsem tem si je mislil, da ne more ravnati drugače. Da bi se izpostavil nevarnosti, da mu kedo odbije prošnjo, ali da ga neuljudno zavrne, ta misel mu je bila strašna. Zato se je vedno kolikor možno izogibal ljudi. Takrat pa celo ne bi bil našel prenočišča, in raje bi bil prebil vso noč bodi tudi pod milim nebom. Drugačen je bil Hanibal. Prirojena mu zavest, zatem ona brezobzirnost in zaničevanje, s katerim se kažejo ljudje njegove družbe naproti vsemu svetu, — vse to ga je varovalo, da ni nastopal plaho. Poleg tega pa odločnost in spretnost, lastnosti praktičnega moža, naposled izkušnja in doživljaji vsakovrstnega značaja — vse to ga je okrepljalo v odločnosti, da je bil takoj na jasnem, kako in kje se pride do prenočišča.

Sporazumel se je še na peronu s prvim slugo, ki ga je srečal, zatem zavil v pisarno postaja, a ko je izšel, čakala je že oseba nanj ter spremljala njega in Smiljanovića k vagonu, ki se je nahajal na postaji. Bil je to voz prvega razreda in s pravo naslodo sta legla oba potnika k počitku. Tekom noči se je vreme spremenilo. Ko se je zjutraj Hanibal prebudil, bil je dež ter pihal močan veter od vzhoda.

— Imate-li dober voz, gospod sodnik? Vreme je strašno neprijetno.

— Ne znam, s kakim pričakajo. — Večeraj taka separica, kakor poleti — a danes tako vreme.

— Jurkico sta dobila že v kavarni. Hanibal je vprašal tudi njo, kak voz si je oskrbela. Ko je čul, da sploh ni naročila voza, se je zasmejal ter rekel ob enem, da bo brzojavil v Pazarince, naj jo z njegovo kočijo čakajo na Dravi. — Do Vilanja ne bi dospela začasno. "Škoda, da se nismo večerj domislili tega. Takoj brzojavim!" Na čakaže odgovora ne od Jurkice, ne od Smiljanovića, je poletel ven in ukrenil, kakor je izjavil. Ker je imel odpotovati vlakom kapoštvarskim, a ta je bil prvi, ki je odhajal, se je poslovil takoj po povratku iz brzojavne pisarne ter jima priobčil vsebino brzojavke. Jurkica se mu je hotela še posebej zahvaliti, a že prvo besedo jej je on prekinil, zagotavljajoč, kako je ves srečen, da jej vsaj vstop v novo življenje pripravi čim manj grenek.

(Dalje prihodnjik.)

Frank Heller:

Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Is švedščine preložil F. J.—o.

(Dalje.)

Motril jo je nekaj časa in premišljeval: Kdo bi mogli biti ti njeni sovražniki in zasledovalci, ki se jih tako boji. Ali se je tu vpletel v kako pustolovščino, v kako policijsko afero? Mogoče ima pred seboj kako mednarodno pustolovko. Spomini na različne pustolovske in lopovske afe-re zadnjih dni so se porodili v njegovih možganih... toda te neugodne afe-rine je takoj prepodil spomin na dvoje vlačnih, temno modrih oči, na mala odkritosrčna in smehljajoča se usteca. Kakšna neumnost to premišljevanje! Prijateljica in pomočnica, spašev, banditov in goljufov? Ne, to ni mogoče. Tako mlada, komaj dvajset let ima... toda tudi spahi in spašinj so navadno v najbolj in najlepših letih. Tudi a-pašije so navadno jako lepe...

"Madame," je rekel, "ako hočete, izstopim in grem v hotel pogledat, ako je kakšna nevarnost. Verujte mi in bodite popolnoma mirni. Ne bom se informiral v hotelu o vaši osebi, dajem vam svojo častno besedo. Toda vaši zasledovalci in sovržniki... jaz jih ne posnam, opišite mi jih kratko. Ako pa mogoče ne dovolite, da delam po svoji previdnosti..."

Ona ni odgovorila ničesar. Prikimala je samo z glavo in se nalonila globoko v sedeč. Par minut pozneje je avtomobil obstal pred hotelom, mladi gospod je izstopil in odšel v hotel.

Dve minuti pozneje se je vrnil s nagubančnim čelom; ona ga je in avtomobila prestrašeno opazovala in rekla s držečim glasom: "Torej kaj je?"

"Da, madame," je rekel. "Vi imate res smelo, rdeči avtomobil, torej vaš avtomobil, se je napeljal pred kakimi dvajsetimi minutami pred hotel. Sledil pa mu je takoj črni avtomobil vaših sovražnikov. Tudi črni avtomobil je imel smelo, ker ga je zadržala neka kočija tako, da ga je val rdeči avtomobil za nekaj sekund prehitel. Iz rdečega avtomobila ni izstopil nikdo. Izstopila sta pa iz črnega avtomobila dva gospoda, ki sedita v hotelakem foajeu in čakata očividno na vas."

Mlada neznanica je prebledela in zaspetala:

"Dva gospoda? Kakšna sta?"

"Prvi je velik kot jabolca na ladiji, v obraz je rumen kot citre-na in poročnik s črno brado, oblen je v žaket, drugi gospod je pa majhen, debel in rdeč, ima modre oči in nosi modro sako obloko."

Spregovoril je te besede mirno in hladno, a iz načina njegovega govora je bilo videti, da mu postaja vsa ta zadeva vse bolj in bolj skrivnostna. Opazoval jo je nepretrgoma. Njene oči so se zalile s solzami, in v tiam, ki se sledile njegovim besedam, je silil globoko in pritajene vzdihne. Toda prevladala so ga zopet nežna čustva, akočil je v avtomobil in položil svojo roko na njeno ramo.

"Ubogo, nesrečno dete", je rekel skoraj razburjeno. "Nikar ne jokajte. Povejte mi, kaj je vse to, kaj hočete od vas? Jaz mislim... povejte mi samo, kaj zahtevate, da naj storim, za kaj voljo vas prosim, povejte mi!"

Počasi in rahlo se je osvobodila njegove roke in se dvignila.

"Ne, ne," je rekla, "pustite me, storili ste za mene še preveč, prosim vas, pustite me. Nikdar vam ne morem vrniti tega. Vem, da mislite, da ste se sestali z neko gločinko, ki beži pred policijo. Toda prisegam vam, da nisem... samo prosim vas, pojdite, pustite me."

Hotela je stopiti iz avtomobila, on jo je potegnil nazaj v naslanjač, zaklical šoferju neko ulico in številko. Sam ni vedel, kaj se godi s njim... njen glas je bil jako odkritosrčen in otroško naiven, da ji je moral verjeti. Bil je popolnoma prepričan, da jo preganjajo nedolžno, da ona ni prav nič kriva, ker kako bi se mogla sicer smejeti tako nežno in odkritosrčno. Nobenega pravega načrta še ni imel v glavi, ali vendar je takoj sklenil, da ji mora pomagati, da je mora na vsak način rešiti. Mogoče, da je temu hitramu sklepu pripomogel tudi spomin na ona dva gospoda, ki sta čakala njegovo neznanico v hotelakem foajeu, ker že dolgo ni videl dveh tako odurnih ljudi. Mogoče je mlada in

lepa njegova neznanica pobegnila starišem ali pa svojemu soprogu. Dobro, naj bo tudi to! Prepričan je bil v njeno nedolžnost, in zakaj ne bi poskusil enkrat svoje srede tudi v taki rodbinski, patriarhalni zadevi? Zakaj bi se obotavljal ravno sedaj, ko ga privlačijo tako ljubek naameh, ko ga je očarala dvoje tako lepih modrih oči!

Naskrat se je spomnil, da je naslov, ki ga je zaklical v naglici šoferju, rekel kar tako tjavendan in sedaj pripelje gotovo avtomobil vaš trankotej v ulico, ki jo je naznačil. Pogledal je na uro in se akoro prestrašil: tritretet na osam! Torej komaj tritretet ure ima še časa do odhoda svojega vlaka. Večerjo je itak že zamudil. Sicer mu to ni bilo posebno prijetno, ker je vedel, da bo moral potovati trinajst ur s pramnim železecem, ker za večerjo ni zavžil prav ničesar drugega kot čajico absinta. Toda, ako pojde stvar tako naprej, kakor se je začela, potem na koncu konca zamudi še vlak. Na vsak način mora torej nekaj poskusiti.

Ohrnil se je k svoji neznanici, da bi jo nekaj vprašal, toda ona ga je prehitela s svojim vprašanjem: "Kako ste pa zvedeli v hotelu vse te stvari?"

"Pikolo in pet frankov!" je odgovoril smehljaje. "Stanoval sem namreč že enkrat v tem hotelu in dal precej dobro napitnico."

"Še pet frankov!" je šepetala z obupanin glasom, da se je moral on smejati. "Ali so vam tudi povedali, da je Jakob — da je moj avtomobil srečno ušel?"

"Jakob!" neprijetno ga je dirnilo to ime, vrag naj vzame tega Jakoba. Zakaj ga niso vendar uje-li!"

"Da," je odgovoril zamišljeno. "Jakob — osiroma vaš avtomobil je srečno ušel."

Ona se je melanholično nasmehnila, ko je uvidela ta skoro ogor-ni izraz in je rekla:

"Jakob je samo moj šofer, ki mi je iskral vsem vas do sedaj največje usluge."

Te besede so delovale jako pomirjivo na njega in potolačilo njegovo vznemirjenje samoljubje. Torej Jakob je same njen šofer. Kdo pa je vendar človek, ki igra v va-i ti aferi glavno vlogo? Kje je ta človek, kdo je? Na vse sadnje ga sicer to ni prav nič brigalo, ako je hotel veljati v očeh mlade dame kot kavalir. Njegova odina naloga je bila sedaj, da ji pomaga in da jo kar najpoprej spravi na varno.

Pogledal je skozi okno, da vidi, kje vozi avtomobil in ako je še daleč do ulice, ki jo je naznačil šoferju. Potem pa je rekel mirno:

"Madame, ali mi hočete odgovoriti odkritosrčno na tri vprašanja skrajno diskretna in nesebna, potem pa storim vse, ka mi je le mogoče, da vam bom tulužen ravnotako kot vam je vaš Jakob."

Prikimala je z zadovoljnim nasmehom.

"Najprej," je rekel, "mi dovolite vprašanje: ali imate v Parizu kakega znanca ali prijatelja, ki bi vas mogel peljati k njemu, kjer vas nikdar ne najde oni z obrazom — rumenim kot citreona in njegov cinobrastordeč prijatelj."

Prebledela je in žalostno od-majala z glavo.

"Ne!" je odgovorila brezupno. "jaz sem inka... jaz sem sama v Parizu."

Mladi gospod je vedel dobro, da ga mlada neznanica mistificira, da mu noče povedati prave resnice, vendar je nadaljeval popolnoma mirno in hladno:

"Drugo vprašanje: ali mi morete imenovati kak kraj izven Pariza, kamor bi vas mogel peljati? Obotavljala se je par trenutkov, potem pa je odgovorila, a ta njen odgovor ga je presentil veliko bolj, nego vse njene dosedanje besede. Odgovorila mu je:

"Da, da to bi moglo biti. Misli-la sem, da se odpeljem z večernim vlakom o pol devetih v Mar-seille."

"Ali imate tam svoje znanca in prijatelje?"

"Ne... res ne vem... ne, nikogar nimam."

Motril jo je ves začuden. Ne-znanica hoče potovati z večernim vlakom v Mar-seille. S tem vlakom potuje tudi on sam. Res, pota usode so čudovita. Kaj pri vragu hoče to mlado in lepo dekle, ki jo love po pariških bulvarih z avtomobili, v Mar-seille, kjer nima, kakor trdi sama, nobenega znanca in prijatelja. Ali so jo morda lovili zato, da bi ji prepričali popotovanje! Premagoval je svoje presenečenje, kolikor je samo mogel in vprašal:

"Tretje vprašanje: kaj mislite, kam se obrne Jakob, ako se mu posreči, da uide in kje mislite, da bi se mogli sestati z njim?"

"Kam se obrne? Tega ne vem, toda on je vedel, da sem se hotela danes večer odpeljati v Mar-seille. Prepričan sem, da me počke v Mar-seille, kakor intro bo mogoč."

Umolčnila je in nervozno mečkala svoj avtomobilski plašč. Očividno se je spomnila zopet svoje izgubljene ročne torbice in svoje akoro brezupnega položaja. Njegov sklep je bil hitro gotov. Ohrnil se je k nji, opazoval jo je nekaj časa, čudil se sam svoji debri misli in rekel:

"Madame, prav čudno je sicer, toda popolnoma res, da sem jaz sam, ki sedim tukajle poleg vas naredil spalni kupe v onem istem okcipru, ki se hočete peljati z njim... vi nimate tujak v Parizu in okolici nikogar, kamor bi vas mogel peljati, s mislite, da vas vaš gospod Jakob gotovo počke v Mar-seille. Popolnoma naraven zaključek in moja dolžnost je, da vas peljem v Mar-seille, da vas reim vaših sovražnikov... ali mi zag-pate, ali se hočete prepustiti mo-jemu varstvu?"

(Dalje prihodnjik.)

SENEVSKA PONUDBA.

Vdovec, star 35 let, bi se rad seznanil s Slavenco ali Hrvatko v starosti 20 do 30 let v svrhu iz-nitve. Katera resno misli in je do-braga in postojena značaja, naj piše in poda vse informacije, takoj v prvem pismu, priloži naj tu-di svojo sliko. Glede imetja se tu-ne vprašuje, ker ne ličim bogastva, temveč le dobro, pošteno ži-vo. Tajnost jamčena in za vsak slučaj nesporazuma se vrnejo sli-ke in pisma. Naslov je: VDOVEC, 2557 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

(Adver.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v mnogih mestih, kmetih, sladkor in vse druge potrebščine. Poisknite in se prepričajte, da je doma pri vas, kuhajmo vodo in najboljši in najcena-nejši. Dobili je tudi stroko sodet, steklenice in razne lončev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po po-šti, točno v vse krajce.

Greenleaf, skladatelj in v pr-odajstvo skladanja doma primeren je-pust pri vaših naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Skupno potovanje Slovencev.

Francoska prava priredila skupno potovanje Slovencev preko Havre v Tret in Ljubljano s svojim najmodernejšim francoskim PARIS, ki odhaja sredo 12. septembra.

Potnike bo sprejela de Ljubljane uradni trgovci Frank Baker Street Bank Mr. Ignacij Hudi, ki bo posil na to, da bodo potniki kar najzgodnejše in najhitreje potovali; glasbi pa bo posil na prijazno.

Za potnike III. razreda se na razpisnem listku + 2 ali 4 in 5 potnikov. Najboljša krema in prvi jedi vna usojni.

Is New Yorka do Treta stane vatale s vatale število \$112.50; do Ljubljane \$12.50 red.

Za ustanovitve potovanja obrnite na svojega agenta ali naravnost na

FRENCH LINE, 19 State Street, New York, N. Y.